

Els espais marins protegits de la mar Balear

Definició i objectius
30x30–10x30

ÍNDEX

Resum	PÀG. 3
¿Què entenem per espais marins protegits?	PÀG. 4
1) Àrea marina protegida (AMP)	
2) Parc Nacional marítim-terrestre	
3) Reserva Marina d'interès pesquer	
4) Parc Natural	
5) Xarxa natura 2000 marines	
6) Paratge Natural	
7) Reserva Natural	
8) Reserva de la Biosfera Marina	
Què entenem per mar Balear i quins són els seus límits geogràfics?	PÀG. 11
Objectius 30x30 i 10x30	PÀG. 13
¿Quins percentatges 30x30 i 10x30 s'han assolit a la mar balear?	PÀG. 15
1. Aigües interiors / autonòmiques de la mar Balear	
2. Aigües de la mar Balear	
3. Mar territorial	
Conclusions	PÀG. 20
Metodologia, agraïments i referències	PÀG. 21

RESUM

El terme Espai Marí Protegit (EMP) és ampli i complex. Inclou nombroses figures i subfigures amb diferents graus de protecció, per tant, cal diferenciar-les per comprovar si amb el pas dels anys s'assoleixen els compromisos europeus i nacionals de protecció marina. A la mar Balear existeixen 8 tipus d'EMP que a vegades se superposen espacialment i que poden tenir una gestió autonòmica i/o estatal. Aquest informe mostra quins percentatges de la mar Balear s'han protegit fins ara (abril 2024) per conèixer quant queda per aconseguir els objectius de protecció 30x30 i 10x30: el compromís europeu¹ i estatal² de tenir com a mínim el 30 % de mar protegida per a l'any 2030, a on com a mínim 1/3 d'aquesta superfície (un 10 %) tingui protecció estricta. Per tant, és important definir què s'entén per "mar Balear", per "protegit" i per "estrictament protegit". S'utilitza l'àrea de mar Balear definida pel Dr. Enric Ballesteros (2022)³, per trobar-se dins dels límits jurisdiccionals i per tenir en compte tant criteris biològics com geomorfològics. Per als càlculs 30x30 es comptabilitzen 6 EMP (aquells que tenen l'objectiu de protegir hàbitats i espècies, i amb regulacions pesqueres): parc nacional, reserva marina d'interès pesquer, parc natural, Xarxa Natura 2000 (LIC i ZEC), paratge natural i reserva natural. En quant a la protecció estricta 10x30, es comptabilitzen les subfigures de protecció a on es prohibeix tot tipus d'extracció i pesca (*no-take zones*).

Els resultats d'aquesta anàlisi mostren que per a l'objectiu 10x30, estem lluny d'aconseguir el 10 % de protecció estricta pel 2030: disposam únicament d'un 1,7 % d'aigües interiors estrictament protegides o un 0,07 % de mar Balear. En quant a l'objectiu 30x30 d'aconseguir un mínim de 30 % de mar amb algun tipus de protecció: s'ha assolit a aigües interiors (55,4 %), però no a la mar Balear (13,8 %), tot i que cal considerar que no totes les zones disposen de plans de gestió, necessaris per garantir la protecció.

Àrea geogràfica de la mar Balear	Objectiu 30 x 30 Mínim 30 % de mar protegit pel 2030	Objectiu 10 x 30 Mínim 10 % de mar estrictament protegit pel 2030
Mar Balear	✗ 13,8 % Tot i que no tots els EMP disposen de plans de gestió	✗ 0,07 %
Aigües interiors / autonòmiques	✓ 55,4 % Tot i que no tots els EMP disposen de plans de gestió	✗ 1,7 %

¿Què entenem per Espais Marins Protegits?

Els Espais Marins Protegits (EMP) són zones geogràfiques del medi marí, delimitades pels governs, que es creen amb l'objectiu de protegir hàbitats i espècies concretes —e.g. Xarxa Natura 2000— i/o de millorar el rendiment pesquer i la biodiversitat —e.g. les reserves marines d'interès pesquer. Dos objectius que es retroalimenten i sovint convergeixen. El nivell de protecció i normativa dels EMP varia en funció de la figura legal i de les administracions competents.

Existeixen 8 figures de protecció marina al voltant de l'arxipèlag balear amb diferències en els graus de gestió, protecció i ús (figura 1):

■ 1) Àrea marina protegida (AMP):

El corredor de migració de cetacis del Mediterrani

És important no confondre aquesta figura de protecció (AMP) amb la nomenclatura que inclou totes les figures de protecció (EMP). Comprèn aigües de la costa catalana, valenciana i de les Illes Balears. Queda prohibit realitzar prospeccions o qualsevol tipus d'activitat extractiva d'hidrocarburs excepte aquelles relacionades amb permisos d'investigació o explotació en vigor. Actualment s'està treballant en l'elaboració d'un pla de gestió que està previst que vagi dirigit principalment al transport marítim, ja que degut a col·lisions i renou representa la principal pressió sobre les espècies objectiu a protegir.

■ 2) Parc nacional marítim-terrestre:

Arxipèlag de Cabrera

La zona ampliada en 2019, més allunyada de la costa, no disposa de cap regulació i actualment des del GOIB s'està treballant en un nou pla de gestió. En la zona decretada en 1991, només es permet la pesca artesanal tradicional de caràcter professional en les zones d'ús moderat (no es permet la pesca recreativa en tot el Parc). No es pot realitzar cap activitat pesquera professional en les zones estrictament protegides: zones de reserva marina, zones d'ús restringit i zones d'ús especial. L'any 2009 el govern central va transferir les competències de gestió al govern balear. Pel que fa a zona

ampliada del Parc (any 2019), encara no té reconeguda la continuïtat ecològica, i per tant, les competències de gestió continuen essent del govern central. Existeixen seguiments d'una vintena de peixos d'interès comercial dels anys 2019 i 2021, que tot i que no mostren canvis significatius en aquests 2 anys, els resultats de biomassa i riquesa d'espècies son dels més alts dels EMP estudiats.^{4,5}

■ 3) Reserva marina d'interès pesquer:

Badia de Palma / Nord de Menorca / Freus d'Eivissa i Formentera
Migjorn de Mallorca / Llevant de Mallorca / Sa Dragonera
Punta de sa Creu / Costa nord-est d'Eivissa-Tagomago / Illa de l'Aire
Illa del Toro i de les Illes Malgrats / Ses Bledes / Es Vedrà-Vedranell

Existeixen 12 reserves marines que sumen 674,2 km². La gestió de les reserves que es troben en aigües interiors és de competència del Govern de les Illes Balears i dels Consells. Mentre que les que es troben en aigües exteriors son competència del Govern central. Això implica que les reserves marines de Llevant de Mallorca i de sa Dragonera tenen zones de competència autonòmica i estatal.

Es creen com a figures de protecció pesquera que regulen l'ús i l'explotació del medi marí amb el doble objectiu de (i) conservar hàbitats i espècies marines i (ii) incrementar la productivitat dels recursos pesquers. Per tant, es regula la pesca artesanal i recreativa, mentre que la pesca submarina es prohibeix expressament en totes pel Decret 41/2015 de 22 de maig –excepte en dues reserves marines declarades abans del Decret, Badia de Palma i Migjorn de Mallorca, en les que és necessària una autorització. La majoria d'aquestes reserves es troben en el litoral balear a < 50 m. La pesca d'arrossegament es prohibeix sempre a < 50 m (Reglament (CE) Núm. 1967/2006, RD 502/2022), per tant, únicament es pot efectuar a la reserva de Migjorn de Mallorca per la confraria de pescadors de Santanyí (a profunditats > 50 m i subjecta a períodes de veda). També queden prohibides altres modalitats de pesca industrial, com la d'encerclament. Es recomana consultar el "Llibret de Pesca Recreativa"⁶ de la Direcció General de Pesca i Medi Marí per conèixer en detall les restriccions pesqueres específiques de cada EMP.

Des de fa més de 20 anys es realitzen seguiments a una vintena d'espècies de peixos vulnerables a la pesca que, en general, mostren millores en els indicadors ecològics de biomassa i riquesa d'espècies després dels anys de protecció.⁷

Dins les reserves marines d'interès pesquer poden existir altres subfigures de protecció (taula 1):

i) zones de protecció especial (ZPE) / protecció màxima (ZPM) / ús restringit (ZUR) / reserves integrals (RI): Badia de Palma, Nord de Menorca, Freus d'Eivissa i Formentera, Migjorn de Mallorca, Llevant de Mallorca, sa Dragonera, ses Bledes*, Es Vedrà-Vedranell*.

Conegudes en anglès com “no-take zones”, queda prohibida tota activitat extractiva i no es realitza cap tipus d'ús, llevat del científic, subjecte a autorització.

*Nota: a la ZPE de ses Bledes es prohibeix tot tipus de pesca recreativa i es permet la pesca artesanal amb volantí, potera i curricà; per tant, no es comptabilitza com a zona estrictament protegida però sí com a protecció elevada. A la ZPE d'es Vedrà-Vedranell es permet la pesca recreativa d'embarcació, i en quant a la pesca artesanal es prohibeix el calament de tremalls; per tant, tampoc es comptabilitza com a no-take zone.

ii) zones especials de busseig (ZEB):

Illa del Toro /Illes Malgrats i Illa de l'Aire.

Suposen zones de protecció elevada i s'estableixen límits en les immersions recreatives. A la reserva marina de l'Illa del Toro-Illes Malgrats únicament es permet la pesca artesanal professional de certes confraries amb restricció d'aparells, mentre que a la de l'Illa de l'Aire únicament es permet la pesca amb canya des de la costa de Menorca (no des de l'Illa de l'Aire).

iii) zones de veda a la pesca recreativa (ZVPR):

Migjorn Mallorca, Nord de Menorca, Freus d'Eivissa i Formentera.

Es prohibeixen tots els tipus de pesca recreativa.

Taula 1. Subfigures de protecció que existeixen dins de les reserves marines d'interès pesquer. En color blau fosc es mostren les zones comptabilitzades en aquesta anàlisi com estrictament protegides (ja que no es permet realitzar cap tipus de pesca). També es reporten els resultats per separat sumant les Zones Especials de Busseig (ZEB, columna blau clar) com estrictament protegides, ja que tot i que en menor nivell, també disposen de restriccions pesqueres elevades.

Reserva marina d'interès pesquer	PROTECCIÓ ERICTA (no-take zone)				PROTECCIÓ ELEVADA	Zones de veda a la pesca recreativa (ZVPR)
	Zones de protecció especial (ZPE)	Zones de protecció màxima (ZPM)	Zones d'ús restringit (ZUR)	Reserves integrals (RI)	Zones especials de busseig (ZEB)	
Badia de Palma	×					
Nord de Menorca	×					×
Freus d'Eivissa i Formentera		×				×
Migjorn de Mallorca	×					×
Illa del Toro-Illes Malgrats					×	
Llevant de Mallorca	×					
Sa Dragonera			×			
Punta de sa Creu				×		
Costa nord-est d'Eivissa-Tagomago				×		
Illa de l'Aire					×	
Ses Bledes	×* es comptabilitza com a ZEB per tenir regulacions pesqueres menys restrictives				*	
Es Vedrà-Vedranell	(×) no es comptabilitza com protecció estricta o ZEB perquè no disposa de regulacions pesqueres elevades					

■ 4) Parc natural

S'Albufera des Grau / Ses Salines d'Eivissa i Formentera / Es Trenc
Salobrar de Campos / Península de Llevant

Es permet la pesca artesanal i recreativa sense limitacions excepte a les zones a on es solapa amb altres figures de protecció més restrictives i a la l'àrea de **protecció estricta marina** de s'Albufera des Grau (a s'Estany d'Addaia a on no es permet cap tipus d'activitat extractiva ni recreativa, únicament usos científics i d'educació ambiental). La pesca submarina es permet a s'Albufera des Grau (excepte a s'Estany s'Addaia) amb una autorització específica i certes condicions, i es prohibeix a Es Trenc-Salobrar de Campos, a la Península de Llevant i a Ses Salines d'Eivissa i Formentera (degut a que es solapen espacialment amb les àrees de les reserves marines d'interès pesquer que són figures de major restricció pesquera). A la Península de Llevant, no es permet cap tipus de pesca a les zones a on es solapa amb la zona de protecció especial de la reserva marina d'interès pesquer de Llevant.

■ 5) Xarxa Natura 2000 marines

42 zones de competència autonòmica⁸ i 11 zones de competència estatal⁹

És la xarxa d'espais protegits més gran del món i es creen sota la directiva europea Hàbitats (92/43/CE) i Aus (2009/147/CE). Compten amb un decret de regulació de pesca marítima i marisqueig (Decret 91/2023, de 15 de desembre). Inclou 3 subfigures de protecció: Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA), Llocs d'Importància Comunitària (LIC) i Zones Especials de Conservació (ZEC, que son LIC amb plans de gestió aprovats). Xarxa Natura 2000 és l'EMP que ocupa una major superfície de tots, tot i que moltes de les seves zones encara no disposen de plans de gestió aprovats (necessaris per a garantir la conservació favorable dels hàbitats i les espècies). Com que analitzam la protecció marina, per calcular la superfície marina protegida només s'han comptabilitzat els LIC i ZEC.

Sobre les administracions encarregades de la seva gestió, cal diferenciar dos grans tipus:

i) aquells espais declarats pel Govern balear, en què una part de la zona protegida es localitza en aigües exteriors i respecte dels quals el ministeri competent ha reconegut la continuïtat ecològica de tots aquests espais (i.e. el govern central ha delegat al govern autonòmic la competència per declarar i gestionar aquests espais).

ii) extenses àrees declarades pel Govern de l'Estat, majoritàriament en aigües exteriors, la gestió de les quals correspon íntegrament a l'Administració central.

■ 6) Paratge natural:

Serra de Tramuntana

Contempla 4 zones marines als peus de la Serra de Tramuntana. Es permet la pesca artesanal i recreativa, i la submarina amb permís.

■ 7) Reserva natural

Ses Salines d'Eivissa i Formentera

Es Vedrà, Es Vedranell i Illots de Ponent

A Ses Salines d'Eivissa i Formentera es prohibeix la pesca submarina ja que es solapa amb la reserva marina d'interès pesquer dels Freus d'Eivissa i Formentera, mentre que a la zona de s'Espardell es prohibeix tot tipus de pesca ja que coincideix amb la zona de protecció especial de la reserva marina.

En Es Vedrà, Vedranell i Illots de Ponent es permet la pesca artesanal i recreativa sense limitacions. La pesca submarina es pot practicar mitjançant autorització escrita, excepte en les zones on es solapen espacialment amb les reserves marines d'interès pesquer de Ses Bledes i des Vedrà-Vedranell que són figures de major restricció pesquera.

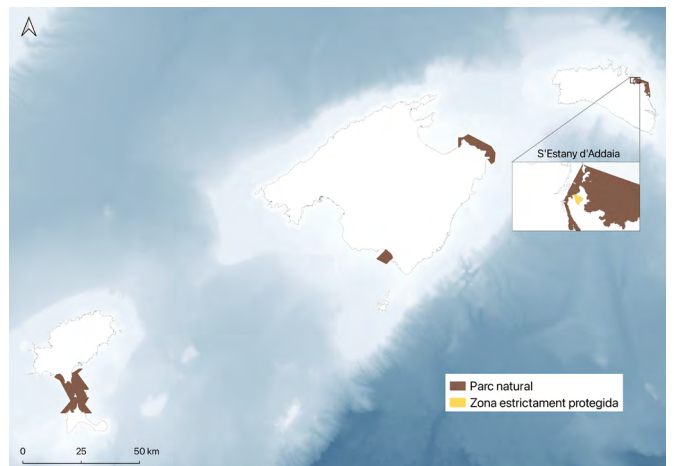
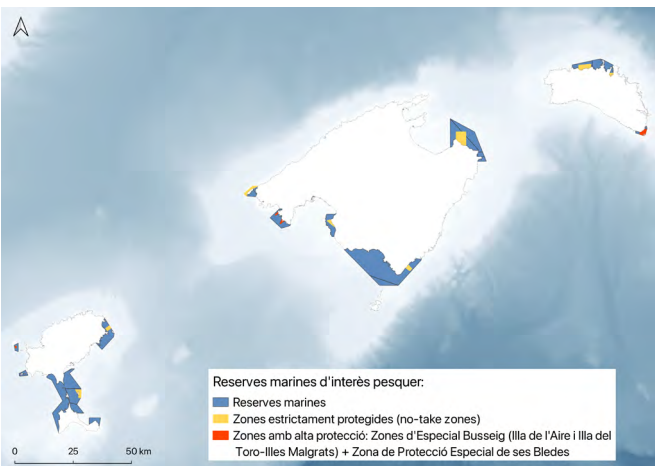
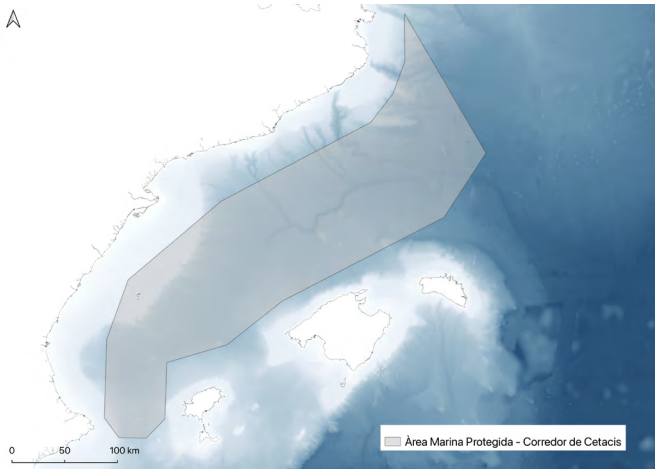
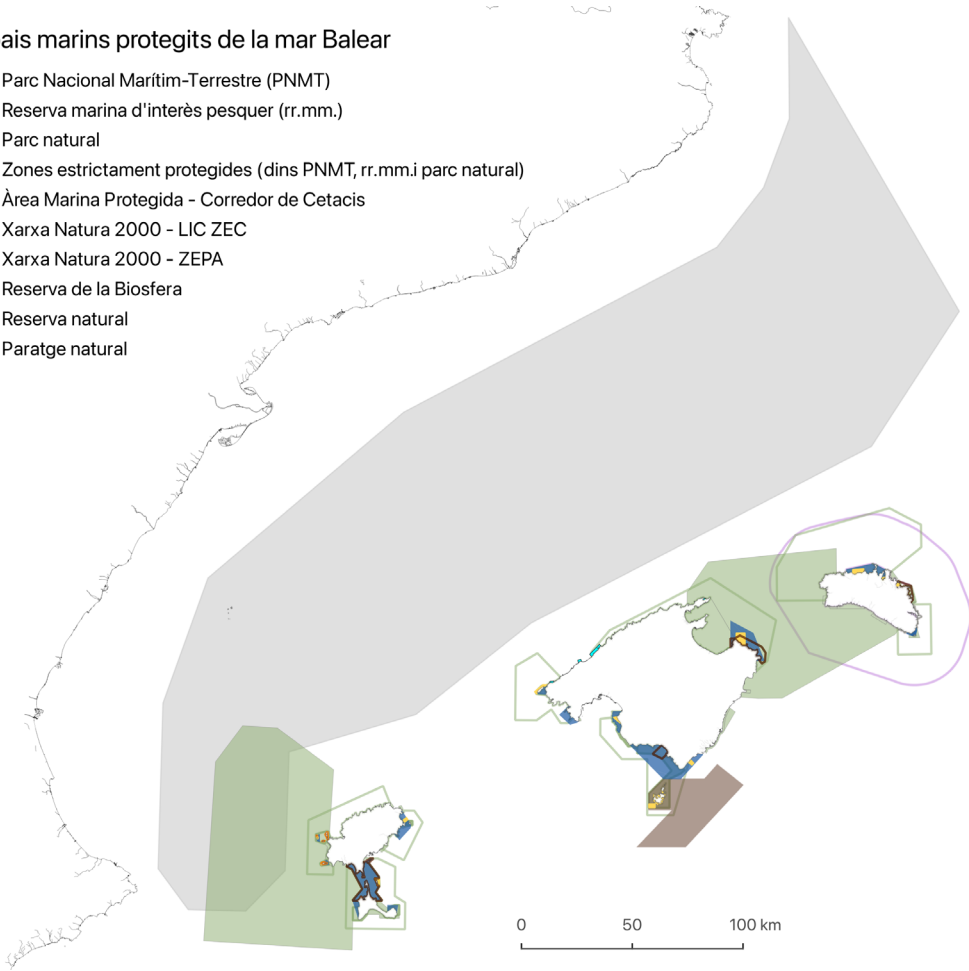
■ 8) Reserva de la Biosfera marina

Menorca Reserva de la Biosfera

Designada en 2019 per la UNESCO, Menorca és la major Reserva de la Biosfera Marina del Mediterrani que s'estén 12 milles nàutiques de la costa. És un reconeixement internacional sobre el qual es realitzen projectes entorn de la sostenibilitat. Les institucions encarregades de promoure el compliment dels objectius són el Consell Insular de Menorca i l'Agència Menorca Reserva de Biosfera (Llei 3/2023).

Espais marins protegits de la mar Balear

- Parc Nacional Marítim-Terrestre (PNMT)
- Reserva marina d'interès pesquer (rr.mm.)
- Parc natural
- Zones estrictament protegides (dins PNMT, rr.mm.i parc natural)
- Àrea Marina Protegida - Corredor de Cetacis
- Xarxa Natura 2000 - LIC ZEC
- Xarxa Natura 2000 - ZEPA
- Reserva de la Biosfera
- Reserva natural
- Paratge natural

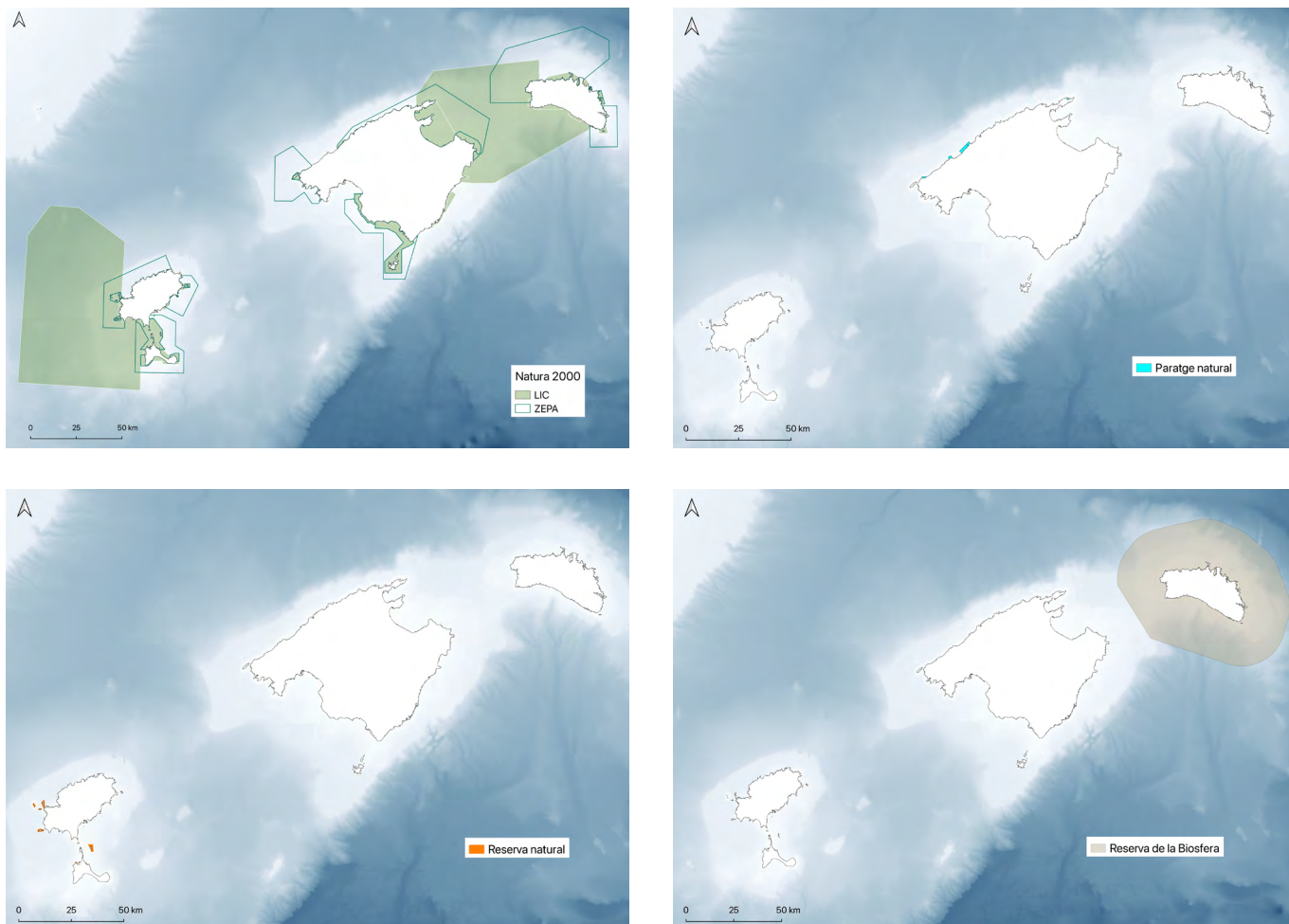

Figura 1. Mapa de les Illes Balears mostrant els 8 tipus d'espais marins protegits de la mar Balear en conjunt i per separat. Font de les capes: ideIB y MITECO.

Què entenem per mar Balear i quins són els seus límits geogràfics?

Per aquesta anàlisi es comptabilitza la protecció de les aigües interiors, de la mar territorial i de la mar Balear (Figura 2).

Les **aigües interiors/autonòmiques** són les que queden dins del polígon delimitat pel traçat de les línies de base rectes entre zones geogràfiques de cada illa (descrites al Real Decret 2510/1977), mentre que les aigües exteriors són les que queden fora. L'àrea total de les aigües interiors és d'aproximadament 2.663 km².

La **mar territorial** es el límit definit pel contorn de 12 milles nàutiques des de la costa de cada illa. Empram aquesta definició per donar una comparativa de la protecció estricta entre illes. Suposa una àrea total de 19.680 km² (9.348 km² per Mallorca + Cabrera, 5.886 km² per les Pitiüses i 4.446 km² per Menorca).

Actualment no existeix consens administratiu/científic/geogràfic entre quina és la definició de la **mar Balear**. Des del punt de vista pesquer, s'han emprat criteris batimètrics de 1.000 m de profunditat (28.290 km²) —ja que és el límit de profunditat per a la pesca (Reglament CE Núm. 1343/2011). No obstant això, sota aquesta definició, una part del Parc Nacional de Cabrera i de Menorca Reserva de la Biosfera quedarien fora de la isòbata de 1.000 m, per la qual cosa és necessari ampliar els límits de l'àrea. Fundació Marilles empra l'àrea de la mar Balear descrita pel Dr. Enric Ballesteros (2022)³ en el seu estudi sobre una proposta de nous EMP:

Mar Balear: inclou el promontori balear submergit¹⁰ coincidint amb la major profunditat en el Canal d'Eivissa (oest) i el Canal de València (nord), mentre que en l'est i sud els límits se situen a 2.600 m de profunditat per a no envair aigües fora dels límits jurisdiccionals (figura 2). Suposa una àrea total de 77.537 km², la qual, eliminant la superfície de les Illes (segons el visor de ideIB: 4.985 km²), resulta en 72.552 km². Aquesta àrea és idònia per trobar-se dins dels límits jurisdiccionals espanyols i per tenir en compte criteris biològics i geomorfològics on poder decretar nous EMP. És important destacar que aquesta definició de mar Balear es troba oberta a canvis en cas de trobar un consens científic i administratiu sobre els seus límits.

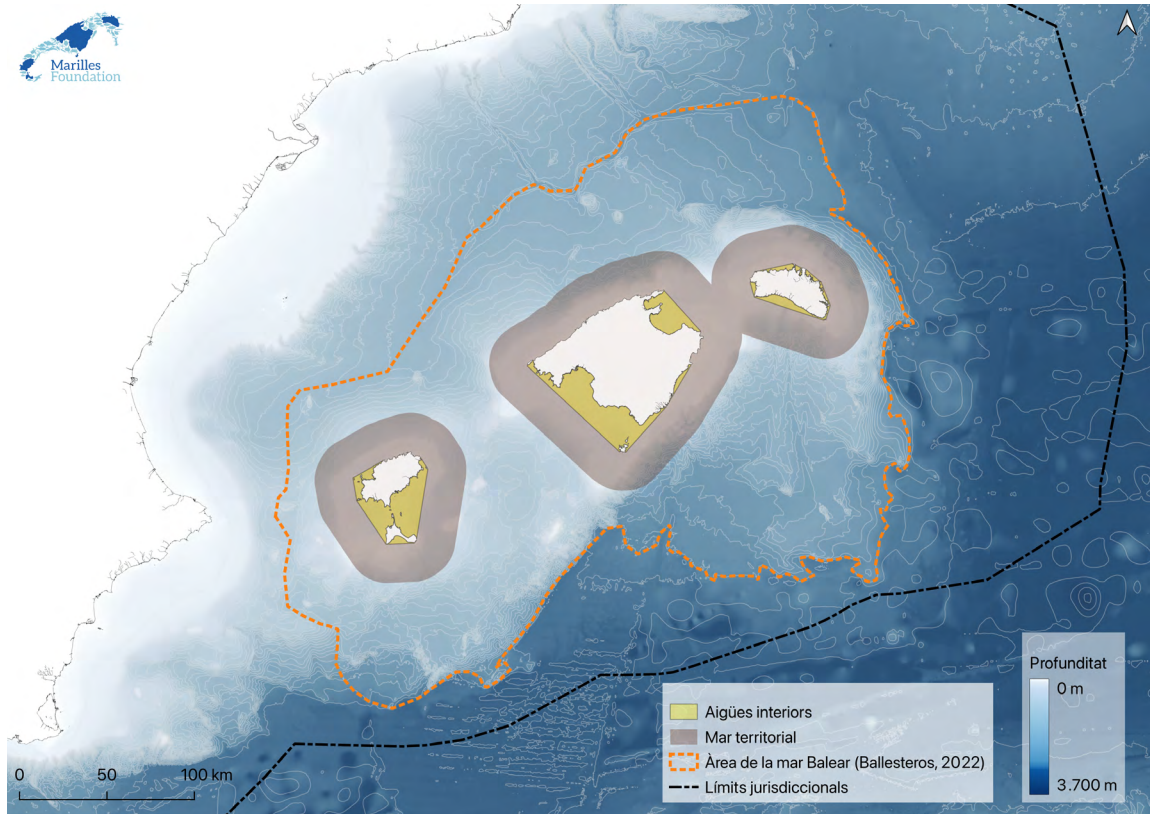

Figura 2. Mapa de l'àrea de les zones d'estudi de la mar Balear emprades en aquesta anàlisi.
Font: Ballesteros (2022),³ batimetria: EMODnet.

Objectius

30x30 i 10x30

L'Estratègia de Biodiversitat del 2030 aprovada pels estats membres de la Unió Europea¹ implica el compromís de protegir com a mínim un 30 % de les mars europees per a l'any 2030 (objectiu 30x30) dels quals un mínim del 10% (1/3 de la superfície) tingui protecció estricta (objectiu 10x30). El Govern d'Espanya també ha expressat públicament el compromís d'aconseguir la protecció 30x30 i 10x30 de les seves aigües.² En aquest informe es comptabilitza i visualitza la fotografia actual (abril 2024) dels percentatges de protecció aconseguits a la mar Balear:

Per a l'objectiu 30x30:

S'inclouen les 6 figures de protecció amb major grau de protecció marina: parc nacional, reserva marina d'interès pesquer, parc natural, xarxa natura 2000 (LIC i ZEC), paratge natural i reserva natural. Per tenir una comparativa, també es presenten els resultats comptabilitzant totes les figures de protecció marina de la mar Balear.

Per a l'objectiu 10x30:

L'Estratègia de Biodiversitat 2030 defineix com a protecció estricta aquella que "no implica necessàriament una prohibició d'accés, sinó que consisteix en el fet que els processos naturals quedin fonamentalment inalterats de manera que es respectin els requisits ecològics de l'espai". En detall, s'utilitzen les categories de gestió Ia i Ib definides per científics de la UICN (Taula 2).¹¹ Per tant, aquest estudi comptabilitza les zones on es prohibeix tota mena d'extracció i de pesca (tant professional com recreativa). Aquestes zones es troben com a subfigures de protecció dins de les reserves marines d'interès pesquer: reserva integral, zones de protecció màxima, zones de protecció especial i d'ús restringit; al Parc Nacional de l'Arxipèlag de Cabrera: zones de reserva marina, zones d'ús restringit i zones d'ús especial; i al Parc Natural s'Albufera des Grau: àrea de protecció estricta marina. Per comparar els resultats també es comptabilitzen les zones especials de busseig (ZEB) que es troben dins de les reserves marines ja que disposen de regulacions pesqueres elevades.

Taula 2. Definició de protecció estricta emprada per l'objectiu 10x30. Text adaptat de la definició de categories de protecció de la IUCN.¹¹

CATEGORIA IUCN	DEFINICIÓ	OBJECTIU PRINCIPAL	ACTIVITATS PERMESES	ACTIVITATS RESTRINGIDES	EXEMPLES MAR BALEAR
Ia Reserva natural estricta	Àrees estrictament protegides per a la protecció de la biodiversitat i possibles trets geològics/geomorfològics. La visita humana, ús i impactes estan estrictament controlats i limitats. Poden servir com a àrees de referència indispensables per a la investigació científica i el monitoreig.	Conservar ecosistemes, espècies i/o trets de geodiversitat extraordinaris que s'hagin format per forces no humanes i que es degradarien o es destruirien si són sotmesos a qualsevol impacte humà.	La investigació científica que impliqui la recol·lecció en cas que no es pugui fer en un altre lloc i si la recol·lecció es minimitza al que és absolutament necessari per assolir els objectius científics de l'estudi. L'extracció per controlar espècies invasores a algunes zones.	Eliminació d'espècies o modificació, extracció o recol·lecció de recursos (per exemple, mitjançant qualsevol forma de pesca, recol·lecció, dragatge). El fondeig. Si cal per a la investigació, les boies d'amarratge poden ser una alternativa.	Equivaldria a la definició de santuaris o refugis marins. ✔ Parc Nacional de Cabrera: zones de reserva marina, d'ús restringit i d'ús especial.
Ib Àrea silvestre	Àrees grans sense modificar o lleument modificades, que mantenen el seu caràcter i influència naturals, sense ocupació humana permanent o significativa, que són protegides i gestionades per preservar la seva condició natural.	Protegir la integritat ecològica a llarg termini de les àrees naturals que no han estat afectades per activitat humana significativa, lliures d'infraestructura moderna i on predominen les forces i els processos naturals.	Igual que a la categoria "Ia" i en algunes circumstàncies, ús sostenible dels recursos per part dels pobles indígenes per conservar els seus valors tradicionals, espirituals i culturals.	Eliminació d'espècies o modificació, extracció o recol·lecció de recursos (per exemple, mitjançant qualsevol forma de pesca, recol·lecció, dragatge).	Zones de protecció estricta: ✔ Reserves marines d'interès pesquer: zones de protecció màxima, protecció especial, ús restringit i reserves integrals. ✔ Parc Natural de s'Albufera des Grau: àrea de protecció estricta marina.

¿Quins percentatges 30x30 i 10x30 s'han assolit a la mar Balear?

1. AIGÜES INTERIORS / AUTONÒMIQUES DE LA MAR BALEAR:

a) Objectiu 30x30

S'ha aconseguit l'objectiu de tenir un mínim del 30 % de les aigües interiors protegides per al 2030 (30x30), ja que el percentatge protegit és del 55,4 % (figura 3). Tot i que cal destacar que per a moltes zones no es disposa encara de plans de gestió. Nota comparativa: si es comptabilitzen tots els EMP resulta en un 75 % (1.998,6 km²) de les aigües interiors protegides (no és un valor representatiu, ja que no tots els EMP protegeixen els hàbitats i espècies, o regulen les activitats pesqueres).

AIGÜES INTERIORS			
Àrea	Àrea amb protecció 30x30	Percentatge amb protecció 30x30	OBJECTIU 30x30: assolir el 30 % de protecció el 2030
2.663,12 km ²	1.476,15 km ²	55,4 % (tot i que no totes les zones disposen de plans de gestió)	✓

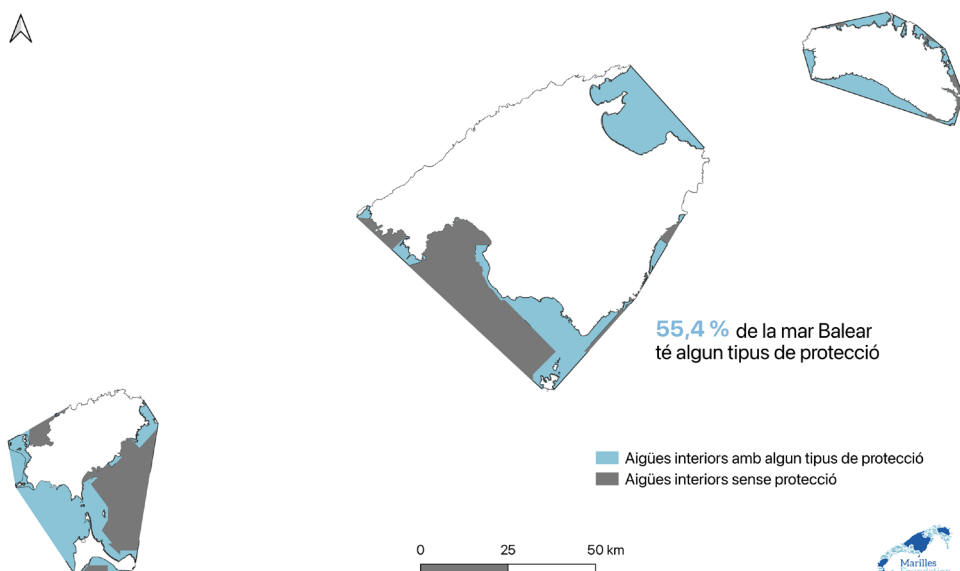

Figura 3. Mapa de les aigües interiors/autonòmiques de la mar Balear mostrant les zones amb algun tipus de protecció (color blau) comptabilitzades per a l'objectiu 30x30. S'inclouen els espais marins protegits: Parc Natural, Reserva Natural, Parc Nacional, Reserva marina i Xarxa Natura 2000 (LIC i ZEC).

b) Objectiu 10x30

Falta protegir de forma estricta un 8,3 % de les aigües interiors per assolir l'objectiu de tenir un 10 % el 2030 (figura 4). Gairebé totes les àrees estrictament protegides es troben en aigües interiors, a excepció de zones del sud i el sud-oest de l'illa de Cabrera; la zona d'ús restringit de la reserva marina d'interès pesquer de Llevant; i la zona d'ús restringit i de reserva integral de la reserva marina de sa Dragonera.

AIGÜES INTERIORS			
Àrea	Àrea amb protecció 10x30 (zones estrictament protegides)	Percentatge amb protecció 10x30	OBJECTIU 10x30: percentatge restant per assolir el 10 % de protecció estricta el 2030
2.663,12 km²	44,41 km² (51,42 km ² sumant les zones amb protecció elevada)	1,7 % (1,9 % sumant les zones amb protecció elevada)	✗ 8,3 % (8,1 % sumant les zones amb protecció elevada)

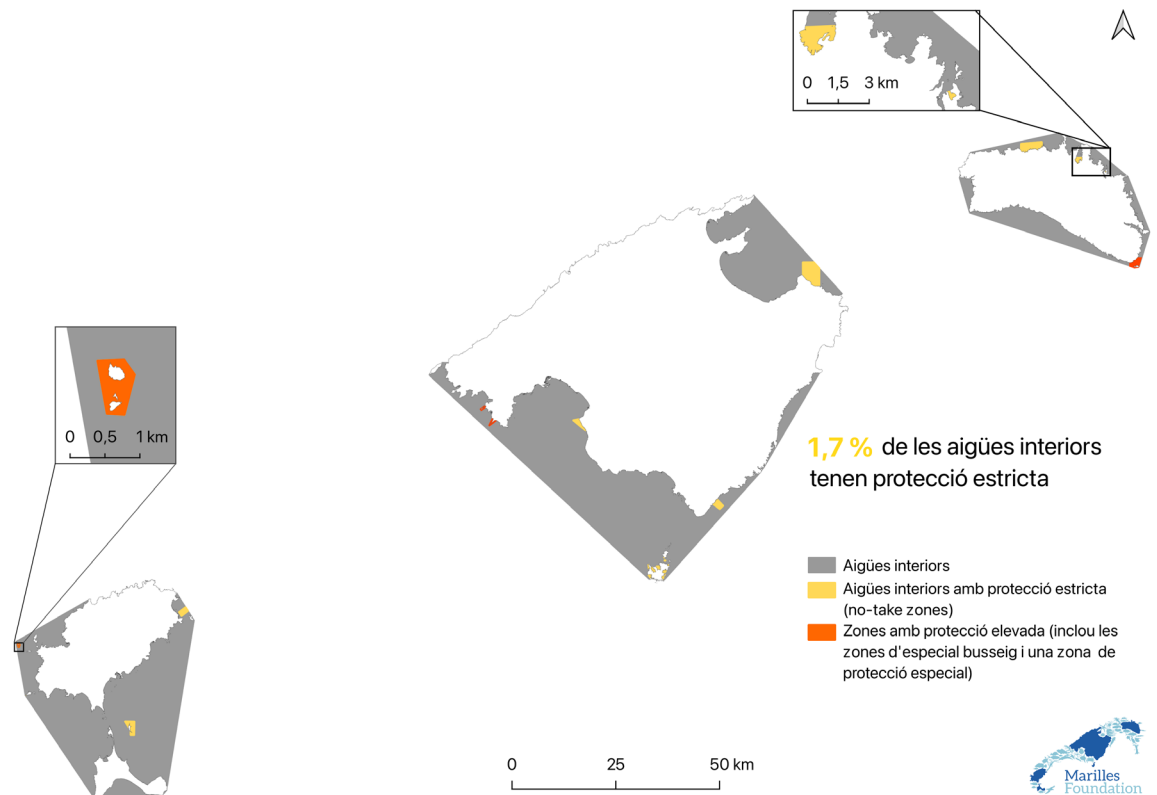

Figura 4. Mapa de les aigües interiors/autònòmiques de la mar Balear mostrant les zones amb protecció estricta (color groc) comptabilitzades a l'objectiu 10x30. En color taronja es mostren les zones amb restriccions pesqueres elevades que si es comptabilitzen suposarien un 1,9 % de protecció "estricta".

2. AIGÜES DE LA MAR BALEAR:

a) Objectiu 30x30

Un 13,8 % de la mar Balear disposa d'algun tipus de protecció, per tant falta un 16,2 % per aconseguir el 30 % protegit per a l'any 2030 (figura 5). Nota comparativa: si es comptabilitzen tots els EMP resulta en un 39,3 % (28.523 km²) protegit degut a l'àmplia superfície que cobreixen el corredor de migració de cetacis, les ZEPA i Menorca Reserva de la Biosfera. Tot i que no és aconsellable considerar-les perquè cap d'aquestes figures protegeix directament els hàbitats i espècies, o prohibeix o redueix les activitats pesqueres de forma significativa.

MAR BALEAR			
Àrea de la mar Balear	Àrea amb protecció 30x30	Percentatge amb protecció 30x30	OBJECTIU 30x30: percentatge restant per assolir el 30 % de protecció el 2030
72.552,26 km ²	9.975,92 km ²	13,8 % (Tot i que no totes les zones disposen de plans de gestió)	✗ 16,2 %

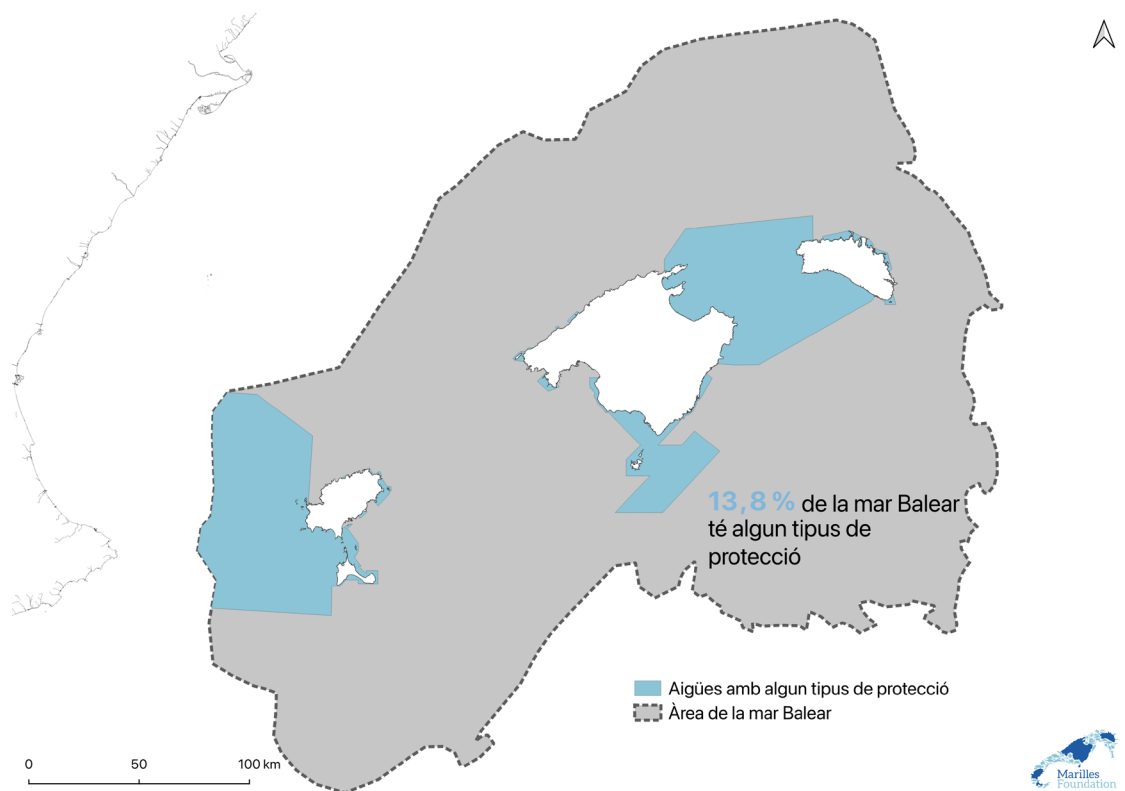

Figura 5. Mapa de la mar Balear mostrant les zones amb algun tipus de protecció (color blau) comptabilitzades en l'objectiu 30x30 (sense incloure les ZEPA, el corredor de migració de cetacis i Menorca Reserva de la Biosfera). L'àrea de la mar Balear deriva de l'estudi de Ballesteros (2022).³

b) Objectiu 10x30

Com la majoria de les zones estrictament protegides es troben en aigües interiors, únicament el 0,07 % de mar Balear es troba altament protegit (figura 6).

MAR BALEAR			
Àrea de la mar Balear	Àrea amb protecció 10x30 (zones estrictament protegides)	Percentatge amb protecció 10x30	OBJECTIU 10x30: percentatge restant per assolir el 10% de protecció estricta el 2030
72.552,26 km²	52,67 km² (59,68 km ² sumant les zones amb protecció elevada)	0,07 % (0,08 % sumant les zones amb protecció elevada)	✗ 9,93 % (9,92 % sumant les zones amb protecció elevada)

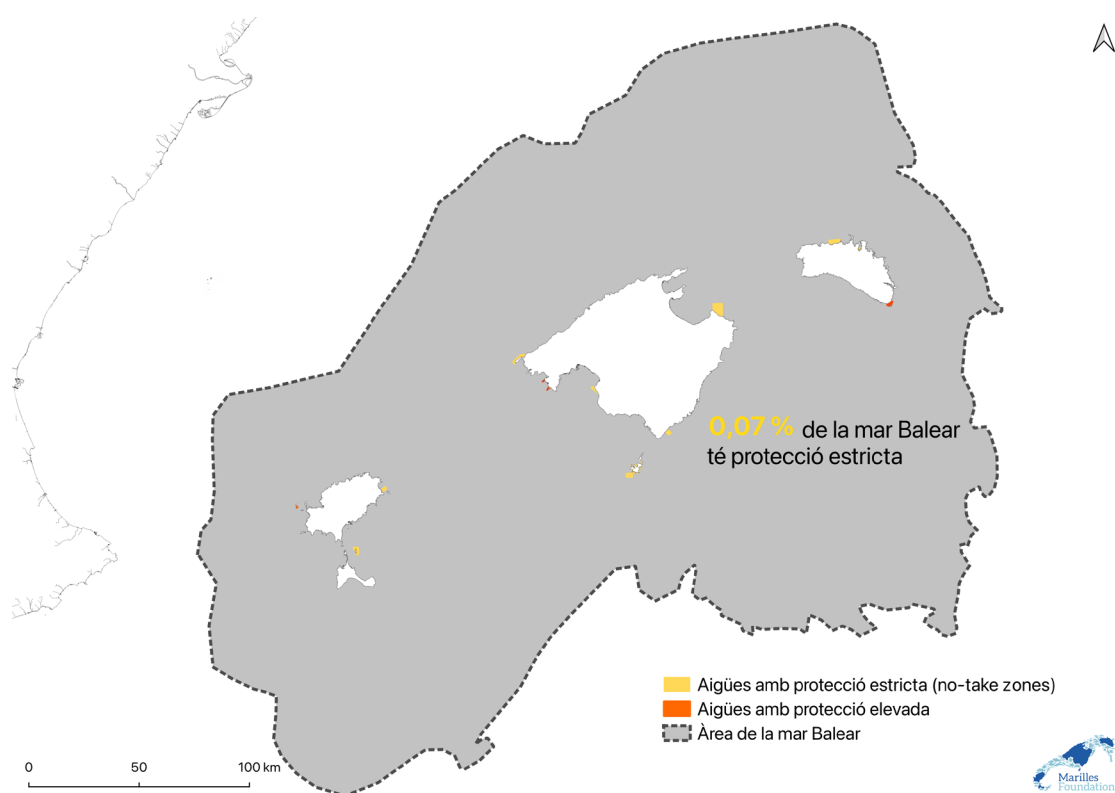

Figura 6. Mapa de la mar Balear mostrant les zones de protecció estricta (color groc) comptabilitzades per a l'objectiu 10x30. L'àrea de la mar Balear deriva de l'estudi de Ballesteros (2022).³ En color taronja s'indiquen les zones amb protecció elevada que si s'inclouen resultaria en un 0,08 % de mar Balear "estricte" protegit.

3. MAR TERRITORIAL:

Per a l'anàlisi de quina és la protecció estricta per illa s'empra la definició de mar territorial (el límit definit pel contorn de 12 milles nàutiques des de la costa de cada illa, Figura 7).

Les Pitiüses tenen un percentatge més baix de la mar territorial protegida (0,1 %), seguit de Menorca (0,2 %) i Mallorca (0,4 %).

Illa	Àrea de mar territorial	Àrea de protecció estricta	% de protecció estricta
Mallorca + Cabrera	9.348 km ²	35,60 km ² (37,81 km ² amb la ZEB de Illa del Toro-Illes Malgrats)	0,38 % (0,40 % amb la ZEB Illa del Toro-Illes Malgrats)
Pitiüses	5.886 km ²	6,74 km ² (7 km ² amb ZPE de Ses Bledes)	0,11 % (0,12 % amb ZPE de Ses Bledes)
Menorca	4.446 km ²	10,34 km ² (14,88 km ² amb la ZEB Illa de l'Aire)	0,23 % (0,33 % amb la ZEB Illa de l'Aire)
TOTAL Illes	19.680 km ²	52,68 km ² (59,69 km ² amb totes les ZEB i ZPE de Ses Bledes)	0,27 % (0,30 % amb totes les ZEB i ZPE de Ses Bledes)

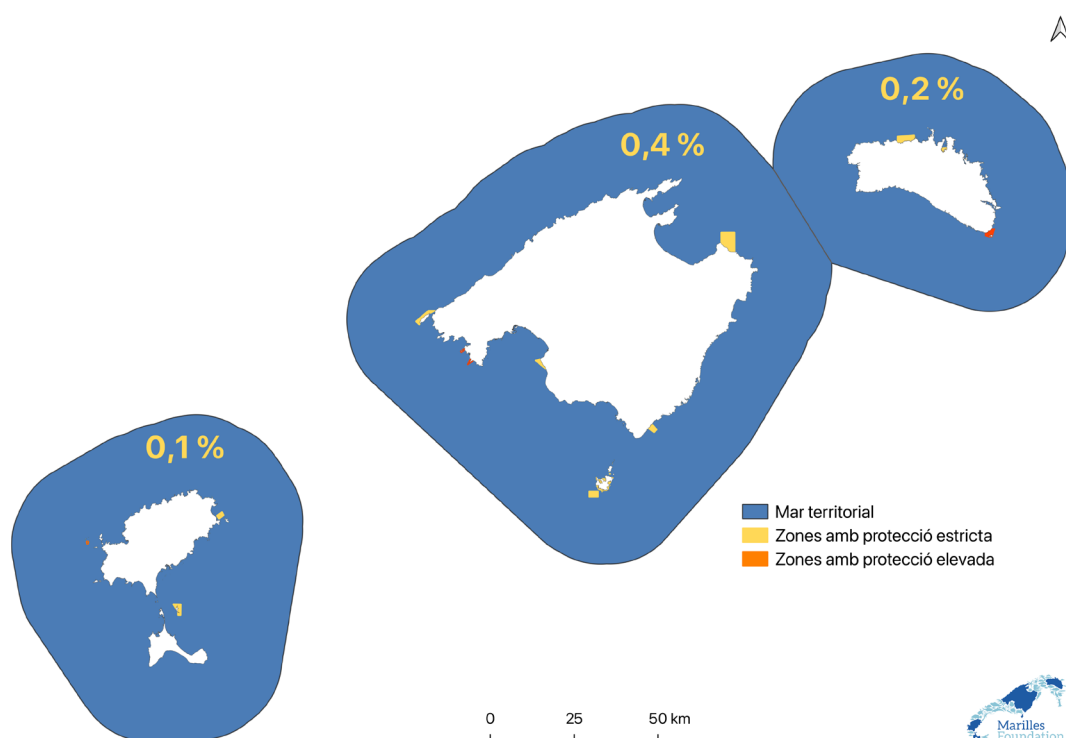

Figura 7. Mapa de la mar territorial indicant les zones amb protecció estricta –no-take zones– (color groc) comptabilitzades per a l'objectiu 10x30. En color taronja es mostren les zones amb protecció elevada, que si s'inclouen, només canviaria el percentatge de Menorca a 0,3 %.

A la mar Balear hi ha 8 tipus d'EMP amb subfigures i diferents graus de protecció. Tenen una gestió estatal i/o autonòmica depenent de si es troben a aigües exteriors o interiors o de si tenen otorgada una continuïtat ecològica. Per tant, la gestió més eficient vindrà donada de la mà d'un diàleg/governança compartida entre l'administració autonòmica i el Govern estatal.

Aquest informe mostra una anàlisi sobre què ens queda per complir el compromís europeu i nacional d'assolir per a l'any 2030 un mínim del 30 % de les aigües protegides (30x30) on 1/3 d'aquestes aigües tinguin protecció estricta (10x30):

Objectiu 30x30

Per a aquesta anàlisi s'han fet servir tots els EMP a excepció del corredor de migració de cetacis, les ZEPA i Menorca Reserva de la Biosfera.

_ Aigües interiors

Tenen un 55,4 % de les aigües protegides, per tant, s'ha aconseguit l'objectiu de tenir com a mínim un 30 % protegit el 2030. No obstant això, cal destacar que molts dels EMP de balears no tenen plans de gestió aprovats.

_ Mar Balear

S'ha assolit un 13,8 % de mar Balear protegit (un 39,3 % si s'inclou el corredor de migració de cetacis, les ZEPA i Menorca Reserva de la Biosfera).

Objectiu 10x30

La protecció estricta de la mar Balear es troba dins la majoria de les reserves marines d'interès pesquer, dins aigües del Parc Nacional de Cabrera i a una zona del Parc Natural de s'Albufera des Grau (s'Estany d'Addaia). Totes es localitzen en el litoral balear, adjacents a la costa.

_ Aigües interiors

Un 1,7 % es troba estrictament protegit, lluny d'assolir com a mínim el 10 % en 2030.

_ Mar Balear

Únicament el 0,07 % es troba estrictament protegit (a nivell estatal, incluint aigües atlàntiques i mediterrànies, és encara inferior).¹² En ambdós casos lluny d'aconseguir com a mínim el 10 % protegit el 2030.

_ Per illes

Les Pitiüses tenen un percentatge més baix de mar territorial estrictament protegit (0,1 %), seguit de Menorca (0,2 %) i Mallorca (0,4 %).

METODOLOGIA

Les àrees s'han calculat en QGIS, mitjançant mesures planimètriques emprant la projecció EPSG:25831-ETRS89 / UTM zone 31N.

AGRAÏMENTS

Fundació Marilles agraeix la revisió d'aquest document a: Ricard Borràs, Josep Coll, Xavier Pastor i Benjamí Reviriego.

CITAR COM

Fundació Marilles (2024). Els espais marins protegits de la mar Balear. Definició i objectius 30x30-10x30.

.....

REFERÈNCIES

1. «Estrategia de la UE de Biodiversitat per 2030» [https://environment.ec.europa.eu/strategy/biodiversity-strategy-2030_en].
2. «Nota de premsa MITECO» [https://fundacion-biodiversidad.es/notas_de_prensa_mite/teresa-ribera-anuncia-que-espana-protegera-el-25-de-la-superficie-marina-para-2025/].
3. Ballesteros, E. (2022). «Assaig sobre una primera proposta d'àrees marines protegides a Balears». Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears (65): 27–89.
4. Coll, J. (2020). «Seguiment de les comunitats marines d'Espais Naturals Protegits de les Illes Balears. Cens de poblacions de peixos (P. N. Cabrera)». Informe tècnic Govern de les Illes Balears Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat; Tragsatec.
5. Coll, J., Reñones, O., Moranta, J., Morey, G., Álvarez-Berastegui, D., Arpa, M. (2022). Seguiment de les comunitats marines d'Espais Naturals Protegits de les Illes Balears. Cens de poblacions de peixos (PN Cabrera). Informe tècnic per a la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat del Govern de les Illes Balears. Tragsatec. 133 pàg.
6. Direcció General de Pesca i Medi Marí (2023). «Llibret de pesca recreativa a les Illes Balears». Conselleria d'Agricultura Pesca i Alimentació, Govern de les Illes Balears. [<https://www.caib.es/webgoib/es/-/cuaderno-de-pesca-recreativa-en-las-illes-balears>].
7. «Servei de recursos Marins. Direcció General de Pesca i Medi Marí del Govern de les Illes Balears.» [https://www.caib.es/sites/reservasmarines/ca/les_reservas_marines_a_les_illes_balears-850/].
8. «Red Natura 2000 de competència autonòmica» [<https://www.google.com/maps/d/viewer?hl=-ca&mid=1YECICjDHWV7QkGjUzfiPDAN9g2imX2T&ll=39.376007640201436%2C2.741937500000024&z=9>].
9. «Red Natura 2000 de competència estatal». [<https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/biodiversidad-marina/espacios-marinos-prottegidos/red-natura-2000-ambito-marino/espacios-red-natura-competencia-ministerio.html>].
10. Acosta, J; Canals, M; López-Martínez, J; Muñoz, A; Herranz, P; Urgeles, R; et al. (2003). «The Balearic Promontory geomorphology (western Mediterranean): Morphostructure and active processes». *Geomorphology*, 49 (3–4): 177–204.
11. Day, J; Dudley, N; Hockings, M; Holmes, G; Laffoley, D; Stolton, S; et al. (2019). «Guidelines for applying the IUCN protected area management categories to marine protected areas Second edition». *Best Practice Protected Area Guidelines Series*. 34 p.
12. OCEANA. (2023). «50 refugios marinos de España. Propuesta de áreas marinas de protección estricta.» [<https://europe.oceana.org/es/reports/50-refugios-marinos-de-espana-propuesta-de-areas-marinas-de-proteccion-estricta-2/>].

www.pacteblaubalear.org
#pacteblaubalear